

LANDSKAPSREVISIONEN

Dokumentnamn
Berättelse

Datum
29.04.2014

Ärendnr
16/2014

Till Ålands landskapsregering

REVISIONSBERÄTTELSE

Landskapsrevisionen avger härmed till landskapsregeringen sin i 16 § 3 mom. landskapslagen om Landskapsrevisionen avsedda revisionsberättelse för finansåret 2013.

Mariehamn, den 29 april 2014

Dan Bergman
landskapsrevisor

INNEHÅLL

1.	Inledning	3
2.	Affärsbokföringen	3
2.1.	Analys av resultaträkningen	4
2.2.	Analys av balansräkningen.....	5
2.3.	Övriga slutsatser	7
3.	Budgetuppföljningen	7
3.1.	Budgetförverkligande i sammandrag	8
3.2.	Relation angående reserveringar	10
3.3.	Budgetens förverkligande	11
4.	Intern styrning och kontroll.....	11
4.1.	Aktionsplan.....	11
4.2.	Uppföljning av målsättningar	12
4.3.	Ägarstyrningen	13

1. Inledning

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision. Den årliga revisionen ska ske i enlighet med god revisionsred och ha till syfte att bedöma om redovisningen och den underliggande redovisningen är tillförlitliga och räkenskaperna rättvisande samt om ledning och förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och beslut.

Enligt 7 § 2 mom. landskapslagen om Landskapsrevisionen ska Landskapsrevisionen lämna en revisionsberättelse med resultaten från den årliga revisionen till landskapsregeringen inom en månad efter att landskapsregeringen har fastställt årsredovisningen. Med avvikelse från nämnda paragraf, enligt 16 § 3 mom. landskapslagen om Landskapsrevisionen, lämnas revisionsberättelsen för finansåret 2013 inom en månad efter att landskapsregeringen har fastställt landskapets bokslut.

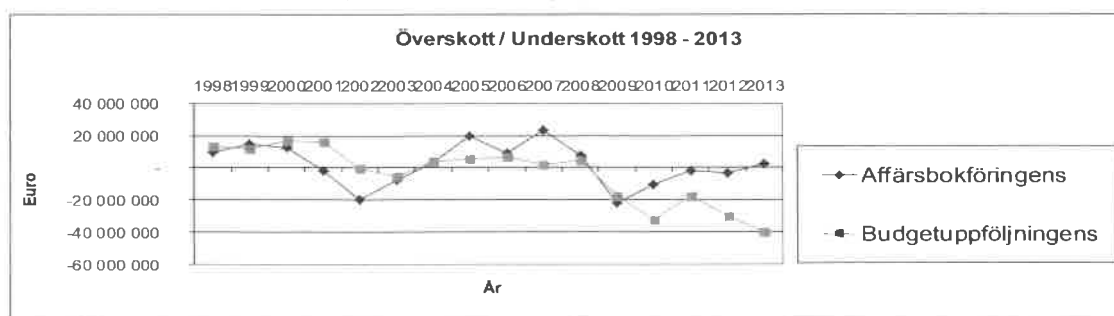
2. Affärsbokföringen

Bokslutet är uppgjort enligt bokföringslagen i tillämpliga delar och följer samma principer som föregående år. Bokslutet är riktigt uppgjort och innehåller inte väsentliga fel.

Affärsbokföringens överskott för år 2013 är 2.684.105,70 EUR (underskott 3.467.231,88 EUR år 2012). Före upplösning av den så kallade utjämningsfonden, vilken därmed förbrukats i sin helhet, visas ett underskott om 3.748.928,42 EUR (underskott 8.767.231,88 EUR år 2012).

Oversikt över affärsbokföringens och budgetuppföljningens överskott / underskott 1998 - 2013

År	Affärsbokföringens överskott/underskott	Budgetuppföljningens överskott/underskott
1998	9 960 119,73	13 290 028,04
1999	14 804 805,35	11 754 675,50
2000	12 827 726,43	16 496 461,82
2001	-1 675 154,24	16 398 638,80
2002	-19 452 440,45	-332 585,81
2003	-7 319 597,91	-5 691 990,39
2004	2 997 362,63	3 778 430,01
2005	19 728 559,91	5 470 097,00
2006	8 942 633,45	6 662 602,49
2007	23 246 128,06	1 753 257,69
2008	7 768 215,09	4 408 563,44
2009	-21 872 023,78	-17 297 141,19
2010	-10 614 316,43	-32 346 306,00
2011	-1 841 022,45	-17 499 013,93
2012	-3 467 231,88	-29 735 445,40
2013	2 684 105,70	-39 587 750,24

Affärsbokföringens resultat visar resultatet för det enskilda året enligt prestationsprincipen. Budgetuppföljningen visar det ackumulerade resultatet från år till år - hur mycket av tidigare års budgeterade anslag som återstår att finansiera. Det är fråga om två helt olika sätt att redovisa resultatet och det ekonomiska läget.

Redovisningen av investeringar skiljer sig helt mellan affärsbokföringen och budgetuppföljningen. Affärsbokföringens resultat påverkas av vad som förverkligats under ett visst år. När en större investering blir klar påbörjas avskrivningar vilket påverkar resultatet från det året framåt medan budgetuppföljningen påverkas när anslaget för investeringen förbrukas. Avskrivningar budgeteras inte.

2.1. Analys av resultaträkningen

Jämförelse mot fjolåret av det verkliga resultatet före reserveringar:

Ar 2013	Ar 2012
-3.748.928,42	-8.767.231,88

2012 bokfördes en avskrivning av återkravet på Ålands Industrihus som en extraordinär kostnad uppgående till 4,45 MEUR. Därtill bokfördes en återföring av olycksfallsförsäkringspremier från tidigare år som en extra ordinär intäkt om 0,85 MEUR. Justeras fjolårets resultat med dessa extraordinära poster blir resultatjämförelsen följande:

Ar 2013	Ar 2012
-3.748.928,42	-5.167.361,50

Intäkten beroende av justeringen av överföringen mellan landskapet och kommunerna uppgår till 4,0 MEUR år 2013. Ifjol fanns kommunernas ersättning för Gullåsen som en intäkt hos ÅHS uppgående till drygt 2,6 MEUR. Samtidigt med denna förändring gjordes även andra regleringar som minskade överföringen från landskapet till kommunerna. Om 2013 års resultat justeras endast med intäktsförändringen 1,4 MEUR blir resultatjämförelsen följande:

Ar 2013	Ar 2012
-5.148.928,42	-5.167.361,50

I övrigt noteras att intäkterna från EU är 3,3 MEUR högre 2013 jämfört med 2012, en ökning som bedöms som tillfällig. De finansiella intäkterna och kostnaderna är sammantaget 1,4 MEUR lägre i jämförelse med 2012 beroende på lägre räntor på depositioner.

De större verksamhetskostnaderna i resultaträkningen har utvecklats enligt tabellen nedan:

	Ar 2013	Ar 2012
Personalkostnader	-105.898.740,26	-106.106.297,38
Material och förnödenheter	-19.924.460,77	-20.820.487,15
Inköp av tjänster	-48.168.614,56	-49.290.027,22

Personalkostnaderna har sjunkit en aning. Noteras att personalkostnaderna sjunkit med nästan 1 MEUR inom sjötrafiken. Inom ÅHS har personalkostnaderna sjunkit med knappa 1,5 MEUR budgetuppföljningsmässigt men eftersom semesterlöneskulden justerades ner med ett 1,3 MEUR högre belopp 2012 jämfört med 2013 syns inte detta i den resultatmässiga jämförelsen ovan.

Konsumentprisindex på Åland ökade med 1,2 % år 2013. Landskapets inköp av tjänster samt material och förnödenheter har dock kostat 2 MEUR mindre 2013 jämfört med 2012. Utfallet för material och förnödenheter kan delvis förklaras med ca 0,8 MEUR lägre bränslekostnader för sjötrafiken 2013. Inom ÅHS har kostnaderna för köpta läkartjänster ökat medan kostnaderna för vården utanför Åland minskat. Inom sjötrafiken har upphandling av trafik medfört att inköp av tjänster ökat jämfört med ifjol. Utfallet för inköp av tjänster tyder på att inbesparingar uppnåtts inom flera verksamheter, vilket är glädjande.

2.2. Analys av balansräkningen

Pensionsansvarsskulden

Landskapsregeringen lät inför bokslutet 2012 Keva utföra en beräkning av landskapets totala pensionsansvar. Beräkningen gjordes per den 31.12.2011 på basis av alla löpande pensioner och anställningar som registrerats i landskapsregeringens pensionsdataregister samt i landsomfattande pensionsregister. Inför årets bokslut anlätades Keva för en uppdatering av pensionsansvarsskulden. Man valde att utföra en uppskattning på basen av beräkningen per 31.12.2011 och inte en ny fullständig beräkning. Per den 31.12.2012 uppskattas pensionsansvaret till 707,0 MEUR och per den 31.12.2013 till 727,6 MEUR. Pensionsansvarsskulden i boksluten de senaste åren:

Ar 2013	Ar 2012	Ar 2011
727.600.000	677.000.000	555.300.000

Ökningen om 50,6 MEUR bokas mot det egna kapitalet. Landskapets kapital uppgår efter detta till -365.217.167,32 EUR. Anledningen till att landskapets kapital visar ett stort minus är att pensionsansvaret visas som en skuld i sin helhet under främmande kapital.

Pensionsfondens verkliga värde (327.552.613,46 EUR) finns som tillgång på aktiva sidan och under fondernas kapital på passiva sidan. Penningautomatmedlen upptas som en fondering på passiva sidan. Det sammanlagda egna kapitalet som består av landskapets kapital, fondernas kapital och penningautomatmedel utgör totalt 9.474.105,11 EUR.

Landskapets pensionskostnader uppvisar en stadig ökning de senaste åren:

Ar 2013	Ar 2012	Ar 2011	Ar 2010	Ar 2009
26.130.127,58	24.421.092,23	22.693.230,57	21.050.708,34	19.743.302,62

Fondansvarige för Ålands Pensionsfond har utfört beräkningar av pensionskostnadernas framtida utveckling. Det är fråga om arbetsmaterial där det är möjligt att ytterligare förfina kalkylerna. Kalkylerna behöver löpande justeras beroende på hur centrala variabler som avkastning, löneutgifter och inflation utvecklas.

Kalkylerna visar att pensionskostnaderna kommer att fortsätta öka för att om ca 20 år nå sin topp och därefter börja dala. Överföringen från pensionsfonden borde i procent ligga ungefär på 2013 års nivå eller under för att inte pensionsfondens kapital ska naggas i kanten alltför mycket. 2014 budgeteras en överföring om 19 MEUR vilket enligt kalkylerna är för mycket.

Budgetbelastningen utgör 2013 10,6 MEUR då 15,5 MEUR överförs från pensionsfonden. Givet att överföringen från pensionsfonden hålls på rekommenderad nivå ökar budgetbelastningen de närmaste åren för att år 2031 nå sin topp om ca 20 MEUR omvandlat till 2013 års priser. Utan nuvärdesjustering utgör beloppet drygt 27 MEUR.

Likviditeten

En jämförelse av likviditeten mot fjolåret ser ut enligt följande:

	Ar 2013	Ar 2012
Kortfristiga placeringar	26.094.815,92	35.974.024,78
Kassa- och banktillgodohavanden	35.804.943,83	14.270.285,28

Likviditeten har förbättrats med ca 11,6 MEUR vilket även åskådliggörs i finansieringsanalysen. Anledningen är i första hand att PAF-medlen ökat med nästan 12 MEUR.

Utvärderingsfonden har i och med årets upplösning om 6.433.034,12 EUR använts i sin helhet.

2.3. Övriga slutsatser

Det finns ett behov att utveckla de principer som ska följas vid uppgörande av bokslutet samt samordna dessa mellan landskapsregeringen och Ålands hälso- och sjukvård. Följande noterades vid granskningen:

- Inköp av programlicenser för det nya ekonomisystemet har bokförts som en kostnad. Licenser borde bokföras som en immateriell rättighet med avskrivningstid 3 år. ÅHS följer denna princip.
- ÅHS har inte beaktat semestertillägget enligt tjänstekollektivavtalet 16 § i semesterlöneperiodiseringen. Det saknade beloppet uppskattas till 420.000 EUR. För övriga landskapsanställda har semestertillägget beaktats.
- Egendom vars anskaffningsutgift överstiger 1.000 EUR och har en ekonomisk livslängd om tre år eller längre aktiveras. Gränsen 1.000 EUR är alltför låg och borde höjas. Åtgärden skulle även leda till en hel del tidsinbesparingar inom bokföringsarbetet.

Övriga noteringar:

- Kundfordringarna har inte hanterats på ett sätt som man kan förvänta sig. Det finns över tio år gamla fordringar i systemet. Fordringar har inte skickats för indrivning som de borde. Avskrivning av fordringar har inte skett då det är uppenbart att fordringen inte kan drivas in.
- Den interna faktureringen som tillämpas på trafikavdelningen förorsakar mycket merarbete. Det är svårt att se nyttan med nuvarande system. Kostnaderna för sjötrafiken finns oberoende vilket moment det tas på. Likaså verkstad och lager. Samma resonemang gäller vägunderhållsverksamheten. Nuvarande system borde överges helt och hållet.
- Aktierna i Ålands Utvecklings Ab är värderade enligt anskaffningspris. Inför nästa bokslut finns det anledning att se över värderingen och göra en nedskrivning.
- Bokföringen av PAF-medel är relativt komplicerad. Det finns möjligheter att förenkla hanteringen.

3. Budgetuppföljningen

Landskapsregeringens framställning med förslag till budget för år 2013 för landskapet Åland avläts till lagtinget den 28 oktober 2012. Förslaget balanserade på 357.390.000 EUR (344.935.000 år 2012). Lagtinget antog landskapsregeringens budgetförslag med vissa ändringar den 21 december 2012. Utgifternas totalbelopp ökade till 359.790.000 EUR beroende på en ökning av Ålands hälso- och sjukvårds utgifter med 2.400.000 EUR. På grund av förväntade lägre inkomster för Ålands hälso- och sjukvård justerades samtidigt inkomsterna ner med 600.000 EUR. Genom två tilläggsbudgeter höjdes budgetens slutsumma med 2.498.000 EUR till 362.288.000 EUR (347.698.000 år 2012).

Efter att statsbokslutet för 2012 färdigställt fastställde Ålandsdelegationen det slutliga avräkningsbeloppet som tillkommer landskapet enligt självstyrelselagen till 205.799.831,70 EUR. Beloppet är 5,76 % högre jämfört med 2011 då avräkningsbeloppet fastställdes till 194.588.614,58 EUR. Eftersom 203.684.000 EUR erhållits som förskott på avräkningsbeloppet erhöll landskapet ytterligare 2.115.831,70 EUR av staten under år 2013. Förskottet på avräkningsbeloppet för år 2013 bestämdes av Ålandsdelegationen till 211.860.000 EUR. Med anledning av att statens inkomster i slutet av år 2013 budgeterades lägre än ursprunglig budget sänktes förskottet av Ålandsdelegationen med 4.584.000 EUR till 207.276.000 EUR. Sänkningen av förskottet och tilläggsbetalningen på basen av 2012 års bokslut beaktades i andra tilläggsbudget för 2013.

Efter att beskattningen för 2011 avslutats fastställde Ålandsdelegationen skattegottgörelsen som tillkommer landskapet enligt självstyrelselagen till 9.783.220 EUR, vilket budgeterats för och bokförts under år 2013. Beloppet är avsevärt lägre jämfört med 2010 då skattegottgörelsen utgjorde 17.440.733 EUR.

3.1. Budgetförverkligande i sammandrag

BUDGETJÄMFÖRELSE 2012 - 2013				
Landskapets budgetinkomster och utgifter inklusive överföringar av anslag år 2012 - 2013				
	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2013	+ överskridning - underskridning
INKOMSTER				
Lagtinget	673,56	311,17	1 000,00	-688,83
Landskapsregeringen	198 894,97	203 047,15	201 000,00	2 047,15
Kansliavdelningens förvaltningsområde	3 182 602,49	2 930 585,91	3 029 000,00	-98 414,09
Finansavdelningens förvaltningsområde	36 924 021,47	39 597 397,57	39 730 000,00	-132 602,43
Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde	10 001 805,09	7 866 490,31	7 637 000,00	229 490,31
Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde	1 446 197,26	1 000 414,94	980 000,00	20 414,94
Näringsavdelningens förvaltningsområde	4 780 384,12	4 342 343,07	4 351 000,00	-8 656,93
Trafikavdelningens förvaltningsområde	1 286 066,54	1 312 521,56	1 260 000,00	52 521,56
Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster	256 565 943,14	263 774 006,41	305 099 000,00	-41 324 993,59
	314 386 488,64	321 027 118,09	362 288 000,00	-41 260 881,91
UTGIFTER				
Lagtinget	2 917 769,26	3 330 905,05	3 333 000,00	-2 094,95
Landskapsregeringen	2 752 591,37	2 741 885,09	2 907 000,00	-165 114,91
Kansliavdelningens förvaltningsområde	18 435 724,09	17 435 790,32	17 483 000,00	-47 209,68
Finansavdelningens förvaltningsområde	62 445 424,03	66 240 229,75	66 554 000,00	-313 770,25
Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde	119 516 551,54	126 574 158,58	127 019 000,00	-444 841,42
Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde	54 258 800,83	53 932 215,44	54 079 000,00	-146 784,56
Näringsavdelningens förvaltningsområde	28 403 983,88	23 595 709,07	23 978 000,00	-382 290,93
Trafikavdelningens förvaltningsområde	37 397 304,10	36 477 158,04	36 824 000,00	-346 841,96
Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster	17 994 184,94	30 286 816,99	30 111 000,00	175 816,99
	344 121 934,04	360 614 868,33	362 288 000,00	-1 673 131,67
UNDERSKOTT/ÖVERSKOTT	- 29 735 445,40	- 39 587 750,24		

SAMMANDRAG AV BUDGETUPPFÖLJNINGEN ÅR 2013

	BUDGET	INKOMSTER UTGIFTER	JÄMFÖRELSE MOT BUDGET	ÖVERSKRIDNING AV BUDGET	GÅR TILL BESPARING	ÖVERFÖRES TILL 2 014
BUDGETINKOMSTER:						
LAGTINGET	1 000,00	311,17	-	688,83	-	-
LANDSKAPSRERERENGEN	201 000,00	117 353,15	-	83 646,85	-	85 694,00
KANSLIA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	3 029 000,00	2 930 585,91	-	98 414,09	-	-
FINANS- OCH MILJÖA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	39 730 000,00	39 597 397,57	-	132 602,43	-	-
SOCIAL- OCH MILJÖA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	7 637 000,00	7 866 490,31	-	229 490,31	-	-
UTBILDNINGS- OCH KULTURVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	980 000,00	981 414,94	-	1 414,94	-	19 000,00
NÄRINGS- OCH KULTURVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	4 351 000,00	2 247 335,07	-	2 103 664,93	-	2 095 008,00
TRAFIKVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	1 260 000,00	1 312 521,56	-	52 521,56	-	-
SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER	305 099 000,00	243 774 006,41	-	61 324 993,59	-	20 000 000,00
TOTALT	362 288 000,00	298 827 416,09	-	63 460 583,91	-	22 199 702,00
BUDGETUTGIFTER:						
LAGTINGET	3 333 000,00	-	1 974 278,05	-	2 094,95	1 356 627,00
LANDSKAPSRERERENGEN	2 907 000,00	-	2 311 687,09	-	165 114,91	430 198,00
KANSLIA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	17 483 000,00	-	13 193 323,32	4 289 676,68	72 704,64	4 242 467,00
FINANS- OCH MILJÖA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	66 554 000,00	-	39 696 413,75	26 857 586,25	313 770,25	26 543 816,00
SOCIAL- OCH MILJÖA VDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	127 019 000,00	-	114 822 832,58	12 196 167,42	444 841,42	11 751 326,00
UTBILDNINGS- OCH KULTURVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	54 079 000,00	-	51 462 094,44	2 616 905,56	72 165,37	2 470 121,00
NÄRINGS- OCH KULTURVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	23 978 000,00	-	19 184 699,07	4 793 300,93	385 803,57	4 411 010,00
TRAFIKVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE	36 824 000,00	-	29 524 058,04	7 299 941,96	352 810,96	6 953 100,00
SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER	30 111 000,00	-	30 286 816,99	-	201 731,25	-
TOTALT	362 288 000,00	-302 456 203,33	59 831 796,67	308 873,22	1 982 004,89	58 158 665,00
BUDGETINKOMSTER ÅR 2013						
BUDGETINKOMSTER SOM RESERVERATS UNDER ÅR 2013		298 827 416,09				
TOTALA BUDGETINKOMSTER UNDER ÅR 2013		321 027 118,09				
BUDGETUTGIFTER ÅR 2013						
BUDGETUTGIFTER SOM RESERVERATS UNDER ÅR 2013		-302 456 203,33				
TOTALA BUDGETUTGIFTERNA UNDER ÅR 2013		-58 158 665,00				
BUDGETUNDERSKOTT ÅR 2013		-39 587 750,24				

Av ovanstående siffersammanställningar i bokslutet framgår att det ackumulerade budgetunderskottet efter år 2013 uppgår till 39.587.750,24 EUR (29.735.445,40 år 2012). Används alla anslag som beviljats i budgeten de senaste åren måste denna summa per den 31.12.2013 finansieras med lån eller på något annat sätt. Hittills har ingen upplåning behövts eftersom anslag utnyttjas senare än det budgetår de beviljas. Detta gäller främst anslag för olika typer av investeringar. På grund av denna omständighet är landskapets likviditet fortsättningsvis god.

Den största inkomstposten i budgeten utgörs av skatter och inkomster av skattenatur (avräkningsbeloppet, skattegottgörelsen, lotteriskatt och apoteksavgifter). 2013 uppgick denna summa till drygt 230 MEUR, vilket var nästan samma nivå som året före (900 TEUR lägre). Ursprungligen budgeterades för en ökning från 228,8 MEUR 2012 till 233,4 MEUR 2013 (2 %). Skatthöjningar i Finland förväntas leda till att avräkningsbeloppet stiger. Enligt ÅSUB:s prognoser förväntas däremot skattegottgörelsen sjunka vilket skulle betyda att de totala skatteinkomsterna inte stiger nämnvärt de närmaste åren.

Av budgetjämförelsen 2012-2013 framgår att de totala inkomsterna ökat till 321 MEUR från 314,4 MEUR föregående år (2,1 %). De totala utgifterna har ökat till 360,6 MEUR från 344,1 MEUR föregående år (4,8 %). Vid jämförelse bör noteras att extra anslaget för elkabeln till riket budgeterades till 10 MEUR 2012 och 20 MEUR 2013.

Landskapets budget består av relativt många moment. Det finns moment med väldigt låga anslag som med fördel kunde ingå i andra moment utan att budgeten förlorar i informationsvärde. Budgetansvariga måste se till att det finns tillräckliga anslag för personalutgifter och övriga utgifter som den planerade verksamheten kräver. Det finns en tendens att man anhåller om medel så att det säkert ska räcka. På grund av denna omständighet finns en del "luft" i budgeten. Anslagen förbrukas inte som budgeterat och utgiftsrester överförs till följande år.

3.2. Relation angående reserveringar

Reserveringarna uppgick den 1.1.2013 till 62.274.276 EUR medan utgående saldot 31.12.2013 var 83.273.352 EUR. Ökningen beror i första hand på att anslagen som budgeterats för elkabeln till riket inte använts ännu. Ytterligare har ÅHS haft lägre utgifter än beräknat och byggandet av den geriatriska kliniken har inte kommit igång. Bland reserveringarna märks i övrigt outnyttjade projektbidrag och lån ur PAF-medel samt ännu inte använda anslag för ombyggnader och grundförbättringar av fastigheter, vägar, broar och hamnar.

RELATION ANGÅENDE RESERVERINGAR

	Reserveringar 1.1.2013	Förbrukats 2013	Indragits 2013	Reserveringar 31.12.2013
Från 2009	569 077,00	569 077,00	-	-
Från 2010	5 760 079,00	4 988 652,48	532 333,52	239 093,00
Från 2011	8 832 141,00	5 274 344,64	20 772,36	3 537 024,00
Från 2012	47 112 979,00	25 049 158,39	727 050,61	21 336 770,00
Nya från 2013				58 158 665,00
TOTALT	62 274 276,00	35 881 232,51	1 280 156,49	83 271 552,00

3.3. Budgetens förverkligande

Landskapsregeringen ger varje budgetår ut omfattande och tydliga anvisningar för verkställande av budgeten. Budgetdisciplinen har varit tillfredsställande under år 2013. Godtagbara förklaringar har inkommit angående några mindre överskridningar av anslag.

4. Intern styrning och kontroll**4.1. Aktionsplan**

Den 18.6.2013 fastställde landskapsregeringen en reviderad aktionsplan för intern styrning och kontroll. Den tidigare planen antogs den 5.10.2011.

Aktionsplanen omfattar 26 olika åtgärder med åtgärdsansvariga och klardatum angivna. Planen bedöms som ambitiös. Det finns inte realistiska förutsättningar att genomföra alla åtgärder inom angivna tidsramar. En prioritering av vilka åtgärder som borde genomföras först är nödvändig. Aktionsplanen ska revideras i en nära framtid eftersom den ska vara årlig. Rekommenderas att förvaltningen prioriterar och inte uppgör alltför optimistiska tidsplaner.

Inför arbetet med budgeten 2014 framtogs mallar och exempel för att formulera SMARTA verksamhetsmålsättningar, budgetmålsättningar och budgettexter. En mall för verksamhetsplan togs också fram. Målet var att en skriftlig beskrivning av den planerade verksamheten i en organisation upprättas för respektive avdelning/byrå. En preliminär verksamhetsplan skulle tas fram i samband med budgetförslaget 30.06.2013 och den slutliga verksamhetsplanen skulle baseras på fastställd budget (klardatum 15.1.2014).

Från avdelningarna och underliggande myndigheter inkom en del önskemål och anmärkningar mot mallen för verksamhetsplanen. Ytterst få verksamhetsplaner har inkommit.

Slutsatser:

- Oberoende av synpunkter på verksamhetsplan-mallens utformning borde landskapets alla avdelningar, byråer och fristående myndigheter/institutioner ha en verksamhetsplan som ligger till grund för budgeten. Särskild vikt bör läggas på att formulera klara och tydliga mål. Mätbara mål bör tas fram i betydligt större utsträckning jämfört med idag.
- Det saknas en dokumenterad kartläggning av risker inom landskapsförvaltningen. På grund av förvaltningens relativa litenhet finns risker för allvarliga störningar i verksamheten om nyckelpersoner slutar eller blir långtidssjukskrivna.

4.2. Uppföljning av målsättningar

Landskapsregeringens nuvarande bokslut innehåller i huvudsak sifferinformation, varför någon strukturerad uppföljning av verksamhetsmålen i budgetframställningen inte är möjlig. Landskapsregeringens verksamhetsberättelse, vilken avges i ett senare skede, innehåller information om i vilken utsträckning uppställda mål nåtts.

Implementering av ett nytt ekonomisystem finns med som en punkt i aktionsplanen för intern styrning och kontroll. Projektet har varit aktuellt en längre tid och det bedöms som ytterst väsentligt att få projektet slutfört.

Upphandlingen av ett nytt ekonomisystem pågick under 2012 och slutfördes våren 2013. Den planerade ibruktagningen vid årsskiftet 2013-14 skjöts upp eftersom en samordning av systemstrukturen med ÅHS aktualiserades. Planen är nu att ta systemet i bruk vid årsskiftet 2014-2015.

Slutsatser:

- Projektarbetet har hittills inte avancerat i den takt man kan förvänta sig. Det finns en uppenbar risk för att tidsplanen inte håller. Landskapsregeringen bör vidta åtgärder för att säkerställa att systemet tas i bruk som planerat. Nuvarande ekonomisystem är kraftigt föråldrat och omöjliggör i stor utsträckning införande av modernare arbetsmetoder på finansavdelningen.
- Enligt finansförvaltningslagen ska årsredovisningen för budgetåret 2014 fastställas inom februari månad påföljande år. Årsredovisningen innebär att informationen i nuvarande bokslut och verksamhetsberättelse utvecklas och sammanslås till ett dokument. Årsredovisningen bör även innehålla en redogörelse över hur den interna kontrollen är ordnad. Landskapsregeringen bör upprätta en tidsplan för arbetet med den nya årsredovisningen samt försäkra sig om att kraven i lagstiftningen kan uppfyllas.

4.3. Ägarstyrningen

Ägarstyrningen i offentligt ägda bolag blir alltmer viktig. Ägardirektiv riktas i första hand till styrelse och verkställande ledning. Det behöver finnas tydliga riktlinjer gällande ägarnas intentioner och restriktioner avseende landskapsägda bolag. Detta gäller även PAF som är en offentlighetsrättslig förening men i praktiken fungerar som ett bolag.

Finansavdelningen har beställt och erhållit en uppdatering av principdokumentet för ägarstyrningen. Det uppdaterade principdokumentet är under beredning. Det vore önskvärt att komma framåt i beredningen och föra ärendet till beslut i landskapsregeringen.

